

Rzeszów, 28 lipca 2022 r.

ZM.60.774.2.2021.MK

Pan Mirosław Ruszała
Koordynator projektu OKO na Klimat
ekoskop@ekoskop.rzeszow.pl

W odpowiedzi na Pana pismo z dnia 23.05.2022r., dotyczące postulatu obywatelskiej Sieci dla Klimatu oraz rekomendacji a także uwag, propozycji i pomysłów do roboczego wykorzystania i prośby o przyjęcie rekomendacji, Zarząd Zieleni Miejskiej w Rzeszowie przesyła poniższe odpowiedzi i wyjaśnienia.

Główny postulat Sieci dla Klimatu:

Uczestnicy Sieci dla Klimatu postulują, by Prezydent Miasta Rzeszowa powołał i zorganizował Obywatelski Panel Klimatyczny i publicznie zobowiązał się do wykonania jego ustaleń. Postulujemy, aby głównymi tematami Obywatelskiego Panelu Klimatycznego były transport oraz zielona i niebieska infrastruktura miasta.

(Odp z WOŚIR)

OBYWATELSKI PANEL KLIMATYCZNY – W I połowie 2023 r. zorganizowany zostanie Panel Obywatelski, którego tematem będzie: „W jaki sposób osiągnąć neutralność klimatyczną do 2030 r.?”

Priorytetowe rekomendacje Sieci dla Klimatu. Niezbędne jest:

Ad. 1

Wprowadzenie standardów pielęgnacji drzew wg. www.drzewa.org.pl/standardy

Standardy ochrony drzew, opracowane przez Fundację EkoRozwoju z Wrocławia w ramach projektu „Drzewa dla zielonej infrastruktury Europy”, są znane ZZM w Rzeszowie i są systematycznie wdrażane. Wg nich przeprowadzane są m. in. badania drzew tomografem akustycznym czy wyznaczane są strefy ochrony drzew przy robotach budowlanych, przy których pracownicy ZZM w Rzeszowie biorą udział jako inspektorzy nadzoru. Przykładem zastosowania ww. standardów jest ochrona pni drzew na pomocą desek na terenie budowy ścieżek biegowych w Parku Kultury i Wypoczynku.

Ad 2

Realizacja od roku 2023 cykli warsztatów edukacji proklimatycznej w przedszkolach i szkołach wszystkich typów oraz adresowanych do dorosłych mieszkańców Rzeszowa.

(Odp z WOŚIR)

EDUKACJA

Gmina Miasto Rzeszów prowadzi liczne akcje edukacyjno-promocyjne z zakresu ochrony środowiska, m.in.:

- konkursy plastyczne dla uczniów szkół podstawowych np. promujące czyste powietrze, „Jak mogę chronić środowisko w moim mieście”,
- konkurs na „Eko wiersz” – wiersz o tematyce ekologicznej dla uczniów szkół podstawowych,
- konkurs dla uczniów gimnazjum – opracowanie spotu reklamowego promującego czyste powietrze,
- konkurs fotograficzny „Pomnik przyrody w obiektywie” dla uczniów szkół średnich,
- warsztaty edukacyjne dla mieszkańców Rzeszowa z wykorzystaniem mobilnego laboratorium POLoNES,
- dwie edycje warsztatów edukacyjnych dla uczniów rzeszowskich szkół średnich z wykorzystaniem mobilnego laboratorium POLoNES (w ramach warsztatów zaprezentowano również młodzieży stację pomiarową monitoringu jakości powietrza oraz Centrum Obszarowego Sterowania Ruchem Drogowym),
- wydruk i dystrybucja ulotek o tematyce związanej z jakością powietrza (ostatnie 3 edycje informujące przede wszystkim o zagadnieniach związanych z „uchwałą antysmogową” oraz programami, w ramach których można uzyskać dofinansowanie na wymianę nieekologicznych kotłów),
- pilotażowa akcja edukacyjna (analiza jakości powietrza z użyciem drona) i inne.

Rzeszów bierze również systematycznie udział w akcjach: „Godzina dla Ziemi WWF”, „Europejski Tydzień Zrównoważonego Transportu i Dzień bez Samochodu” oraz w akcjach organizowanych przez Marszałka Województwa Podkarpackiego czy GUNB. Urząd Miasta stara się systematycznie zachęcać mieszkańców oraz firmy i instytucje do wzięcia udziału w w/w wydarzeniach. Akcje są także promowane na stronach internetowych i w mediach społecznościowych Urzędu Miasta Rzeszowa.

Aktualnie, Wydział Ochrony Środowiska i Rolnictwa Urzędu Miasta Rzeszowa prowadzi liczne działania o charakterze edukacyjno – informacyjnym w ramach Rzeszowskiej Akademii Małego i Dużego Ekologa.

Do marca 2022 roku w ramach działania Akademii przeprowadzone zostały cztery

wykłady online dla mieszkańców miasta Rzeszowa obejmujące swoim zakresem aspekty ekologiczne, przyrodnicze i środowiskowe. Wykłady promowane są w mediach społecznościowych, przeprowadzane we współpracy z UrbanLab Rzeszów a następnie udostępniane do obejrzenia w dowolnym momencie na ich profilu na portalu społecznościowym facebook. Wykłady są przeprowadzane cyklicznie, w każdy ostatni poniedziałek miesiąca. W roku poprzednim w ramach Rzeszowskiej Akademii Małego i Dużego Ekologa została udzielona dotacja dla Stowarzyszenia 'EKOSKOP' na realizację zadania publicznego pn. „Rzeszów nie zgadza się na smog”, na który składały się: trzy warsztaty „Miasto a smog”, list obywatelski „Drogi sąsiedzkie” z apelem o nie palenie śmieci w domowych instalacjach centralnego ogrzewania, warsztat i filmik „Domowe rady na smog”, Rzeszowski happening antysmogowy ze stoiskiem edukacyjno-informacyjnym, sadzenie drzewa.

W pierwszej połowie roku zorganizowany został międzyszkolny konkurs piosenki ekologicznej pn.: „Eko-tony”, skierowany do uczniów rzeszowskich szkół podstawowych, którego zwieńczeniem był zorganizowany w dniu 12.06.2022 r. (niedziela) koncert laureatów, który odbył się w Parku Jedności Polonii z Macierzą w ramach trzydniowego wydarzenia ekologicznego pn.: „Green Weekend”. Do konkursu zostało łącznie zgłoszonych 20 zespołów i solistów – o łącznej liczbie uczestników 105 uczniów. W ramach Akademii do zrealizowania w 2022 roku zaplanowane jest również opracowanie i wydruk bajki edukacyjnej dla dzieci w wieku przedszkolnym z wykorzystaniem materiałów z przeprowadzonych konkursów ekologicznych, tj. prac plastycznych i wierszyków. Ponadto aby w realny sposób nauczać najmłodszych mieszkańców o tym jak ważna jest dbałość o naszą planetę zaplanowane są zajęcia w formie teatrzyku o tematyce ekologicznej skierowane do wszystkich przedszkoli w Rzeszowie. Jednocześnie, w celu zwiększenia świadomości ekologicznej mieszkańców, planuje się podjęcie współpracy ze stowarzyszeniami ekologicznymi na zasadach określonych w ustawie o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Wszelkie sugestie i pomysły dot. działań na rzecz edukacji wszystkich grup mieszkańców w obszarze ochrony środowiska, w szczególności ochrony klimatu będą systematycznie wdrażane i realizowane.

Ad 3.

Przyspieszenie terminów wykonania nasadzeń drzew, mini parków, ogrodów deszczowych, dachów zielonych, oczek wodnych (lata 2023 – 2027).

W każdym roku ZZM w Rzeszowie w ramach zadań inwestycyjnych zagospodarowuje nowe tereny zieleni miejskiej wraz z nasadzeniami drzew, krzewów i bylin.

Przykładowo w bieżącym roku budżetowym tutejsza jednostka wykonuje następujące zadania, w ramach których dokonywane są poniższe nasadzenia:

LOKALIZACJA	DRZEWA	KRZEWY	TRAWY	BYLINY	PNĄCZA	ŁĄKA	RAZEM
Rewitalizacja pasów drogowych i terenów zieleni miejskiej	475	475				500	950
Budowa ogrodu kieszonkowego przy ul. Kurpiowskiej	24	302	347	655	5		1333
Zagospodarowanie na cele dydaktyczne sadu owocowego przy ul. Krajobrazowej i Panoramicznej		174					174
Rewitalizacja Ogródka Jordanowskiego przy ul. Unii Lubelskiej	1		380	2450	100		2931
Urządzenie parku kieszonkowego w rejonie ul. Starzyńskiego i Brydaka	29		772	991			1792
Budowa mini parku dla seniorów na terenie os. Zawiszy Czarnego	7	26	262	262			557
Budowa ogrodu kieszonkowego przy ul. Sikorskiego	7	14	555	910			1486
Rewitalizacja Parku przy ul. Wieniawskiego	6	376		3157			3539
Łąka kwietna ul. Staromiejska						100	
Łąka kwietna ul. Maczka						200	
Zielona przestrzeń do wypoczynku na terenie os. Nowe Miasto	18		602	1067		180	
Budowa innowacyjnego placu zabaw na osiedlu Staroniwa		210					
Nasadzenia zastępcze	507						
Plac zabaw z boiskiem do sportów plażowych przy ul. Stadionowej	8						
RAZEM	1082	1577	2918	9492	105	980	

Możliwość wykonywania tych zadań każdorazowo jest uzależniona od budżetu przyznanego jednostce oraz od planów finansowych na kolejne lata, które są zapisane w Wieloletniej Prognozie Finansowej. Środki finansowe na te cele będą systematycznie zwiększane.

Ad 4.

Rzadsze wykaszanie trawników miejskich celem zatrzymania wilgoci, rozwoju ziół i kwiatów oraz wprowadzenie stref zróżnicowanego koszenia trawników.

Działki miejskie są w utrzymaniu różnych zarządców. Każdy z właścicieli terenu, bądź zarządca reguluje we własnym zakresie sposób utrzymania swoich działek, w tym koszenia trawników. Tutejsza jednostka, w zależności od przeznaczenia terenu reguluje częstotliwość koszenia, tj. np. place zabaw, boiska i tereny rekreacyjne, ze względu na swoje przeznaczenie muszą być utrzymane w bardziej rygorystycznym standardzie, obejmującym również koszenie. Nie oznacza to jednak, że koszenie trawników będących w naszym utrzymaniu odbywa się machinalnie. Każdorazowo, to pracownicy ZZM oceniają taką potrzebę na podstawie wielu czynników, w tym panujących warunków atmosferycznych.

Informujemy, że w 2022 r. wprowadzono rotacyjny system koszenia trawników w parkach i na zieleńcach, w ramach którego wyznaczana jest strefa użytkowania (place zabaw, siłownie, alejki czy ścieżki rowerowe), która koszona jest regularnie i strefa naturalistyczna, która utrzymywana jest w formie łąki kwietnej.

Ponadto władze miasta zwróciły się do spółdzielni mieszkaniowych, będących zarządcami nieruchomości z apelem o podjęcie działań o charakterze proklimatycznym tj. m.in.: odłożenie wykaszania trawników na jak najpóźniejszy okres, ograniczenie częstotliwości koszenia trawników i koszenie z zachowaniem odpowiedniej wysokości trawy, nie stosowanie kosiarek żyłkowych, dzięki czemu murawa nie będzie się przesuszać, a występujące na terenie miasta wyspy ciepła będą schładzane, dodatkowo magazynowana będzie woda i zwiększy się bioróżnorodność. Ponadto zachęcono zarządców do stosowania w zarządzanych budynkach rozwiązań, pozwalających na gromadzenie wody deszczowej w miejscu jej powstania („mała retencja”), takich jak: różnego rodzaju zbiorniki na wodę, oczka wodne, ogrody deszczowe, itp. a także o każdorazową analizę planowanych inwestycji, pod kątem ich wpływu na klimat.

Ad 5.

*Podjęcie działań, w tym inwestycji zatrzymujących ucieczkę wód opadowych do kanalizacji.**(Odp z WOŚIR)*

Gmina Miasto Rzeszów promuje realizację działań z zakresu małej retencji. W latach 2019 i 2021 Urząd Miasta Rzeszowa zakupił 24 zbiorniki retencyjne naziemne na wody deszczowe, które następnie zostały zamontowane przy jednostkach oświatowych na terenie miasta: 9 zbiorników w żłobkach Miejskiego Zarządu Żłobków w Rzeszowie oraz 15 zbiorników retencyjnych naziemnych na wody deszczowe dla 9 przedszkoli i 5 szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Dodatkowo na terenie Zespołu Szkół Agropredsiębiorczości sfinansowano wykonanie ogrodu deszczowego. Etapy powstawania ogrodu oraz jego finalny wygląd został przedstawiony w jednym z wykładów online prowadzonych w ramach Akademii Małego i Dużego Ekologa pn. „Mała Retencja w Rzeszowie” prezentowanym przez Panią mgr. inż. arch. krajobrazu Joannę Bułat – pracownika Zespołu Szkół Agropredsiębiorczości im. Mikołaja Kopernika w Rzeszowie. Nagrany wykład oraz prezentacja wykorzystana do przedstawienia zagadnienia została udostępniona na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa w zakładce dotyczącej w/w. Akademii. W ostatnim czasie podjęto decyzję o kontynuacji zakupu zbiorników dla jednostek organizacyjnych Urzędu Miasta w tym m.in. dla szkół podstawowych i ponadpodstawowych, domów pomocy społecznej, domów kultury. Wprowadzenie infrastruktury do gromadzenia i wykorzystywania wód deszczowych przy jednostkach organizacyjnych ma szczególne znaczenie ze względu na realizowane w tych miejscach co roczne nasadzenia zieleni. Działania te wzajemnie się uzupełniają i wpisują w miejską sieć zielono-niebieskiej infrastruktury, tworząc kompleksowy system działający jak gąbka, która wykorzystuje wody opadowe w miejscach, w których tworzone są przestrzenie zielone poprawiające jakość powietrza, łagodzące zjawisko miejskiej wyspy ciepła i stanowiące miejsca rekreacji i odpoczynku dla mieszkańców.

Wprowadzanie zieleni w zwartą zabudowę czy tworzenie parków kieszonkowych to jedno z podstawowych działań adaptacyjnych, które aktualnie realizowane są na terenie miasta. Dzięki realizacji programu Małej Retencji możemy się pochwalić kolejnym działaniem, które wpisuje się w założenia zawarte w Planie Adaptacji do Zmian Klimatu.

Ponadto w bieżącym roku Urząd Miasta Rzeszowa rozpoczął pilotażowy program dotacyjny dla osób fizycznych na dofinansowanie kosztów inwestycji związanych z małą retencją, czyli wykonaniem systemu do gromadzenia i wykorzystywania wód deszczowych. Wszelkie informacje zostały określone w uchwale Rady Miasta Rzeszowa nr LIV/1153/2022

z 23 listopada 2021 roku. Projekt zakłada możliwość realizacji przez mieszkańców miasta takich inwestycji jak: ogród deszczowy, oczko wodne, zakup i montaż zbiornika naziemnego lub zbiornika podziemnego na deszczówkę. Realizowany program w perspektywie wielu lat będzie miał ogromne znaczenie dla zachodzących zmian środowiskowych. Jest to działanie lokalne skierowane na konkretne, praktyczne rozwiązania mające duże znaczenie dla poprawy jakości życia oraz bezpieczeństwa ludzi i łagodzenia postępujących zmian klimatu takich jak niekorzystne zjawiska meteorologiczne tj. fale upałów i częste, gwałtowne ulewy. Ponadto, realizacja inwestycji z zakresu małej retencji wpłynie pozytywnie na utrzymanie naturalnego poziomu wód opadowych, poprawę lokalnego mikroklimatu czy ograniczenia wykorzystania wody pitnej do podlewania i celów gospodarczych.

Nabór wniosków na program Mała Retencja cieszył się dużym zainteresowaniem ze strony mieszkańców - w wyznaczonym terminie wnioski złożyło ponad 110 osób. Największa część wniosków dotyczyła zbiorników naziemnych, co może wiązać się przede wszystkim z ich dostępnością, umiarkowanymi cenami, łatwością montażu oraz dużą różnorodnością wariantów pod względem pojemnościowym i wizualnym. W planie wydatków na realizację omawianego programu została zabezpieczona kwota w wysokości stu tysięcy złotych. Zgodnie z regulaminem stanowiącym załącznik do Uchwały nr LIV/1153/2022 z 23 listopada 2021 roku jednorazowa wartość dofinansowania wynosi maksymalnie 1000 złotych. Analizując ilość złożonych wniosków oraz wysokość dofinansowania zabezpieczone na ten cel środki finansowe zostaną rozdysponowane już po pierwszym naborze, bez przeprowadzania naborów uzupełniających. Mając na uwadze duże zainteresowanie oraz liczne zapytania mieszkańców kierowane do Urzędu w sprawie dalszego przyjmowania i rozpatrywania wniosków podjęto decyzję o kontynuacji programu w następnych latach.

W ramach działań promujących program został wydany w nakładzie 1000szt. poradnik „Jak wykorzystać deszczówkę”, w którym w zwięzły i przejrzysty sposób opisano rolę małej retencji, przedstawiono rodzaje inwestycji podlegające dofinansowaniu, wyszczególniono co warto sprawdzić przed rozpoczęciem realizacji inwestycji oraz na jakich zasadach będzie przyznawana dotacja. Poradnik dostępny jest w formie papierowej w Punktach Obsługi Mieszkańców, Ratuszu i w Wydziale Ochrony Środowiska i Rolnictwa oraz w formie elektronicznej na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa.

ZZM w Rzeszowie rokrocznie wykonuje zadania obejmujące zagospodarowanie nowych terenów zieleni miejskiej wraz z nasadzeniami drzew, krzewów i bylin. Ponadto w każdym roku wykonywane są rewitalizacje pasów drogowych i terenów zieleni miejskiej, w ramach których np. w bieżącym roku nasadzono 475 szt. drzew oraz 475 szt. krzewów. Wszystkie nasadzenia powodują zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych.

Zmniejszona w 2022 r. częstotliwość koszenia trawników w pasach drogowych powoduje powstawanie naturalnych łąk kwietnych, co korzystnie wpływa na zatrzymywanie wód opadowych i zapobiega ich ucieczce do kanalizacji.

Ad 6.

Obsianie łąkami kwietnymi, nasadzenia krzewów i drzew miododajnych terenów otwartej zieleni zarządzanej przez spółki Miasta oraz wzdłuż rzek i strumyków.

Tutejsza jednostka systematycznie od kilku lat zakłada łąki kwietne. W roku 2020 założono łąki kwietne na Bulwarach i w pobliżu rezerwatu przyrody Lisia Góra, w roku 2021 założono w rejonie Bulwarów i Miejskiego Sadu Owocowego kolejne łąki kwietne. W bieżącym roku założone zostały łąki kwietne w rejonie ulicy Staromiejskiej i Maczka. Tutejsza jednostka również od kilku lat uczestniczy w akcji sadzenia drzew i krzewów miododajnych, organizowanych przez Urząd Marszałkowski. W każdym roku zostaje posadzonych kilkadziesiąt drzew i krzewów miododajnych na terenach Gminy Miasto Rzeszów. W ubiegłym roku nasadzenia te wykonano w rejonie ul. Krogulskiego a w bieżącym roku planowane jest nasadzenie w rejonie ulicy Czudeckiej. Tereny zlokalizowane wzdłuż rzek i strumyków w większości nie są zagospodarowane i stanowią naturalistyczne obszary łąk kwietnych.

Ad 7

Priorytetowa ochrona wszystkich Ogrodów Działkowych.

Państwa rekomendacja zostanie przekazana do jednostki odpowiedzialnej za planowanie przestrzenne tj. do Biura Rozwoju Miasta Rzeszowa.

Dotyczy uwag związanych z Planem adaptacji do zmian klimatu miasta Rzeszowa.

(Odp z WOŚIR)

- **PLAN ADAPTACJI DO ZMIAN KLIMATU MIASTA RZESZOWA DO ROKU 2030**

Plan adaptacji do zmian klimatu miasta Rzeszowa do roku 2030 został przyjęty uchwałą Nr XVII/332/2019 Rady Miasta Rzeszowa z dnia 27 sierpnia 2019 r.

Plan powstał w odpowiedzi na jeden z najważniejszych problemów ochrony środowiska, jakim są zmiany klimatu i potrzeba adaptacji do skutków tych zmian. Plan wskazuje wizję, cel nadrzędny oraz cele szczegółowe adaptacji miasta do zmian klimatu,

jakie powinny zostać osiągnięte poprzez realizację wybranych działań adaptacyjnych w czterech najbardziej wrażliwych sektorach/obszarach miasta, to jest w zakresie zdrowia publicznego/grup wrażliwych, gospodarki wodnej, transportu oraz turystyki w rozumieniu terenów rekreacyjnych w mieście. Plan adaptacji ma na celu przystosowanie miasta do zmian klimatu, zmniejszenie jego podatności na zjawiska ekstremalne oraz zwiększenie potencjału do radzenia sobie ze skutkami tych zjawisk i ich pochodnych.

Dokument zawiera część diagnostyczną, w której opisano zjawiska klimatyczne i ich pochodne wpływające na miasto, oceniono wrażliwość miasta na te zjawiska oraz możliwości w samodzielnym radzeniu sobie ze skutkami zmian klimatu.

W odpowiedzi na ryzyka zidentyfikowane w części diagnostycznej dokumentu określono działania adaptacyjne niezbędne do realizacji w celu zwiększenia odporności miasta na występujące aktualnie i przewidywane w przyszłości zjawiska. Plan zawiera trzy rodzaje działań:

- działania informacyjno-edukacyjne,
- działania organizacyjne,
- działania techniczne.

W Planie adaptacji określono także zasady wdrożenia działań adaptacyjnych (podmioty odpowiedzialne, ramy finansowania, wskaźniki monitoringu, założenia dla ewaluacji oraz aktualizacji dokumentu).

W w/w Planie określono szereg działań na rzecz adaptacji do zmian klimatu wraz ze wskazaniem terminu ich wykonania – nie oznacza to jednak, że poszczególne działania nie mogą być realizowane w terminach wcześniejszych. Zgodnie z zapowiedzią Prezydenta Konrada Fijołka, polityka rozwoju miasta będzie uzupełniana o kwestie tworzenia warunków dla prowadzenia działań na rzecz ochrony klimatu oraz adaptacji obszarów wrażliwych i podatnych na zmiany klimatu. Działania na rzecz adaptacji do zmian klimatu będą traktowane w sposób priorytetowy.

Z realizacji Planu adaptacji do zmian klimatu corocznie sporządzany jest raport, który przedstawiany jest Prezydentowi Miasta, a następnie publikowany w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Miasta Rzeszowa. Każdy zainteresowany mieszkaniec może zapoznać się z raportem.

W IV kw. 2022 r. dokonana zostanie ewaluacja on-going Planu adaptacji do zmian klimatu, w wyniku której m.in. przeanalizowane zostaną dotychczasowe wyniki realizacji Planu oraz zweryfikowane zostaną jego pierwotne założenia. Uwzględnione zostaną również Państwa sugestie i wnioski, dot. zarówno zapisów w Planie, jak i harmonogramu rzeczowo-finansowego czy również sposobu raportowania i rodzaju danych zawartych w raporcie. Nadmieniam jednak, że Miasto Rzeszów zakwalifikowało się do Misji UE

„Przystosowanie się do zmiany klimatu”. Cele Misji są następujące:

- wsparcie co najmniej 150 europejskich regionów i władz lokalnych, aby stały się odporne na zmiany klimatu do 2030 r.,
- budowanie społeczności praktyków w zakresie adaptacji do zmian klimatu,
- wsparcie na rzecz realizacji Europejskiego Zielonego Ładu i Strategii adaptacji do zmian klimatu.

Sygnatariusze Karty Misji są zobowiązani do budowania odporności na zmiany klimatu

w sposób sprzyjający włączeniu społecznemu, angażujący lokalne zainteresowane strony, społeczeństwo obywatelskie, przedsiębiorstwa, przemysł, organizacje badawcze.

Proces ewentualnej zmiany Planu adaptacji lub opracowanie nowego Planu w tym zakresie będzie również ściśle związany z wymaganiami i oczekiwaniami misyjnymi.

Dotyczy uwag związanych z mikromobilnością**• MIKROMOBLINOŚĆ**

Gmina Miasto Rzeszów systematycznie rozbudowuje system ścieżek i dróg rowerowych w celu połączenia ich w spójną sieć. Cele takie są również zapisane w Strategii Rozwoju Miasta Rzeszowa do roku 2025: „Rozbudowa systemu ścieżek/ tras rowerowych obejmujących całe miasto, zintegrowanych z innymi podsystemami komunikacji w mieście oraz z gminami sąsiednimi; Kontynuacja dotychczasowych działań. Scalanie istniejących odcinków w zintegrowaną sieć. Ponadto poszerzanie i podnoszenie standardu ścieżek/tras istniejących.” Miejski Zarząd Dróg w zlecanych dokumentacjach projektowych zawsze analizuje możliwość budowy ścieżek rowerowych lub pieszo-rowerowych, biorąc pod uwagę opinie Rad Osiedlowych, mieszkańców oraz możliwości terenowe. W zdecydowanej większości przypadków ścieżki rowerowe oraz ciągi pieszo-rowerowe są wprowadzane do budżetu miasta a następnie realizowane.

Wprowadzenie systemu zielonej fali można będzie rozważać w sytuacji, kiedy ilości osób korzystających z tego rodzaju środków transportu znacząco wzrosną.

Strefa „Tempo 30” stanowi dobre rozwiązanie dla centrum miasta i osiedli. Z uwagi na fakt, że w początkowej fazie wdrożenia może budzić liczne protesty, konieczne jest uprzednie promowanie takich rozwiązań i poddanie dyskusji w szerokim gronie mieszkańców.

Państwa sugestie związane z zaplanowaniem systemu parkingów dla hulajnóg elektrycznych z opcją ładowania akumulatorów energią odnawialną, oraz z planem zamykania głównych ulic w centrum miasta, zostaną przekazane do stosownych jednostek, które są odpowiedzialne za takie inicjatywy. Jednocześnie nadmieniamy, że tutejsza jednostka systematycznie wprowadza do ścisłego centrum kolejne parklety miejskie, które częściowo

ograniczają ruch np. w bieżącym roku w rejonie ulicy Słowackiego zajęto część miejsc parkingowych i zagospodarowano je ławeczkami z zielenią. Kolejna planowana w tym roku inicjatywa, to zamiana miejsc parkingowych na Placu Farnym na parklety z licznymi nasadzeniami.

Dotyczy uwag związanych z planowaniem i utrzymaniem zieleni

• ZIELEŃ MIEJSKA

Jak już nadmieniono, tutejsza jednostka, w zależności od przeznaczenia terenu reguluje częstotliwość koszenia, tj. np. place zabaw, boiska i tereny rekreacyjne, ze względu na swoje przeznaczenie muszą być utrzymane w bardziej rygorystycznym standardzie, obejmującym również koszenie. Pracownicy ZZM w Rzeszowie każdorazowo oceniają potrzebę koszenia, na podstawie wielu czynników, w tym panujących warunków atmosferycznych.

W 2022 r. wprowadzono rotacyjny system koszenia trawników w parkach i zieleńcach, w ramach którego wyznaczana jest strefa użytkowania (place zabaw, siłownie, alejki czy ścieżki rowerowe), która koszona jest regularnie i strefa naturalistyczna, która utrzymywana jest w formie łąki kwietnej. Firmy koszące trawniki na zlecenie ZZM w Rzeszowie dostosowują wysokość koszenia do warunków pogodowych. Koszenie jest wykonywane na wysokości ok. 7-8 cm, aby możliwe było zachowanie wilgotności, a także zachowywana jest wymagana ostrożność przy wykaszaniu obok młodych drzewek. Drzewka takie mają dodatkowo zakładane plastikowe osłony pni. Cięcia pielęgnacyjne drzew w skrajni dróg, wykonywane są sporadycznie i tylko w przypadku konieczności. Firmy, które się tym zajmują, wykonują te zadania zgodnie ze sztuką ogrodniczą i nie występują przypadki ogławiania drzew.

Mając świadomość konieczności dostosowywania się do zmian klimatycznych, poprzez zwiększanie powierzchni biologicznie czynnych i „rozbetonowanie”, tutejsza jednostka poszukuje terenów, które mogłyby zostać na nowo zagospodarowane i „zazielenione”. Jedną z lokalizacji, planowanych do realizacji jest „odbetonowanie” fragmentu chodnika przy ul. Gałęzowskiego. W ramach akcji zazieleniania sadzone są systematycznie pnącza przy ekranach dźwiękochłonnych oraz na trejżach. Ponadto parklety, które systematycznie pojawiają się i będą się pojawiały na głównych ulicach Rzeszowa, w ścisłym centrum miasta tj. ul. Kościuszki, Słowackiego, Jagiellońska są w kompletach z donicami, które zagospodarowane są nasadzeniami i drzewkami. Liczne żagle przeciwsłoneczne są umieszczane na terenach rekreacyjnych i terenach zieleni. Odnosnie nasadzenia eksperymentalnego lasu miejskiego z oxytree, tutejsza jednostka negatywnie opiniuje nasadzenie takich gatunków, z uwagi na fakt, że nie są one dokładnie przebadane i mogą stanowić zagrożenie dla gatunków rodzimych.

Ilości planowanych do nasadzenia drzew i ich lokalizacje uwarunkowane są wieloma czynnikami. W mieście prowadzona jest inicjatywa #Sadzimy Rzeszów, w ramach której organizowane są spacery mieszkańców z Prezydentem Miasta. Podczas takich akcji mieszkańcy wskazują propozycje miejsc do nasadzeń, które są po sprawdzeniu sieci, uzbrojenia i przebiegu innych mediów, uwzględniane w corocznym przetargu na nasadzenia. Część nasadzeń wynika też z wniosków wpływających z Rad Osiedlowych oraz z potrzeb lokalnych społeczności. Postulowane przez Państwa nasadzenia w rejonie Bulwarów i ul. Dominikańskiej zostaną ujęte w planie nasadzeń na przyszły rok. Środki finansowe na te cele są rokrocznie przyznawane jednostce, zgodnie z zatwierdzonym budżetem.

Ponadto, zgodnie z informacjami uzyskanymi z MZBM, jednostka ta administruje 43 ha terenów zielonych, na których stale zwiększa się liczba nasadzeń drzew i krzewów. MZBM w bieżącym roku 2022 wykona nasadzenia 100 drzew i 776 krzewów. Jednocześnie nadmieniamy, że w 2021 r. zakończono realizację projektu pn. „Kompleksowa rewitalizacja na terenie ROF”, w ramach którego m. in.

- zrewitalizowano obszar 11,5 ha,
- odnowiono na tym obszarze zielen – poprzez uporządkowanie istniejącej oraz wykonanie nowych nasadzeń,
- wprowadzono elementy małej architektury przyjazne dla mieszkańców jak i zwierząt oraz ptaków, w tym karmniki i poidelka,
- place zabaw oraz miejsca postojowe wykonano z nawierzchni przepuszczalnych (w miejsce nawierzchni z asfaltu i betonu).

Inicjatywy obywatelskie dotyczące sadzenia drzew na pamiątkę urodzonych dzieci, zawsze są pozytywnie opiniowane przez tutejszą jednostkę. Mieszkańcy wybierają różne miejsca do nasadzenia w zależności od miejsca zamieszkania i gatunki są każdorazowo uzgadniane.

• **PLANOWANIE – ZEZWOLENIA – PRZEPISY**

W celu ułatwienia podjęcia działań związanych z planowaniem zieleni i urządzaniem kolejnych terenów parków, zieleńców, parków kieszonkowych, ogrodów deszczowych itp., tutejsza jednostka jest w trakcie ogłaszania przetargu na wykonanie inwentaryzacji stanu zasobów przyrodniczych oraz identyfikacji problemów środowiskowych w mieście Rzeszów. Inwentaryzacją zostaną objęte korony oraz pnie drzew, elementy pokrycia, użytkowania i ukształtowanie terenu, aspekt roślinności, terenów antropogenicznych oraz temperatury miasta. Inwentaryzacja zostanie zrealizowana z zastosowaniem technik teledetekcyjnych oraz prac terenowych a wyniki zostaną opracowane w postaci cyfrowej bazy danych GIS oraz serwisu mapowego w postaci systemu webowego i aplikacji do analiz przestrzennych.

Zadanie to zostało zaplanowane do wykonania na lata 2022-2023.

Władze miasta nie posiadają żadnych instrumentów prawnych, aby zobowiązywać deweloperów do wydzielenia dodatkowej, ogólnodostępnej, zielonej przestrzeni rekreacyjnej o powierzchni nie mniejszej niż jeden ar zieleni (z drzewami) na każdą jednostkę mieszkaniową w bezpośrednim sąsiedztwie każdej nowej inwestycji. Analogicznie jak w powyższym przypadku, prawo własności gwarantuje właścicielom prywatnych terenów zielonych, możliwość ich sprzedaży dowolnym jednostkom i na dowolne przeznaczenie. Projektanci inwestycji planowanych w Rzeszowie, którzy muszą uzyskać uzgodnienie lub pozytywną opinię z ZZM w Rzeszowie, zawsze są uświadamiani o konieczności oszczędzania zdrowych drzew lub konieczności przesadzenia ich, jeśli jest to możliwe w miejsce, które nie koliduje z zaplanowaną inwestycją.

Ponadto informujemy, że Państwa postulaty, które nie zostały wprost skomentowane w niniejszej odpowiedzi, będą w miarę możliwości brane pod uwagę przy dalszym planowaniu działań i zadań związanych z utrzymaniem zieleni i dążeniem do adaptacji miejskich rozwiązań do zmian klimatycznych w ramach kompetencji tutejszej jednostki.

DYREKTOR
Zarządu Zieleni Miejskiej
w Rzeszowie
mgr inż. Aleksandra Wąsowicz-Duch

